

บทที่ ๓

ระบบเสียงพยัญชนะ

ต่อไปนี้จะได้กล่าวถึงระบบเสียงพยัญชนะในภาษาไทยถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น เนื้อหาที่สำคัญประกอบด้วยหัวข้อต่อไปนี้คือ

๑. หน่วยเสียงพยัญชนะ
 - ๑.๑ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยกลันตัน
 - ๑.๒ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยไทรบุรี
 - ๑.๓ หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยปะลิส
๒. สัทลักษณะของหน่วยเสียงพยัญชนะ
๓. ข้อสังเกตเกี่ยวกับหน่วยเสียงพยัญชนะบางหน่วย
๔. พยัญชนะประสม
 - ๔.๑ พยัญชนะประสมในภาษาไทยกลันตัน
 - ๔.๒ พยัญชนะประสมในภาษาไทยไทรบุรี
 - ๔.๓ พยัญชนะประสมในภาษาไทยปะลิส
๕. พยัญชนะท้าย
๖. เปรียบเทียบพยัญชนะระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกับภาษาถิ่นกรุงเทพฯ
 - ๖.๑ พยัญชนะต้นเดี่ยว
 - ๖.๒ พยัญชนะประสม
 - ๖.๓ พยัญชนะท้าย

๑. หน่วยเสียงพยัญชนะ

ก. หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยกanton

ตาราง ๔ แสดงสัญลักษณ์ของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยกanton

ประเภท ของเสียง	ที่เกิด คุณสมบัติของ เสียง	ริมฝีปาก ทั้งสอง	ริมฝีปาก ล่างกับ ฟันบน	ฟัน ปุ่มเหงือก	เพดาน แข็ง	เพดาน อ่อน	ช่องเส้น เสียง
เสียงระเบิด	ไม่ก้อง ไม่มีลม ไม่ก้อง มีลม ก้อง ไม่มีลม ก้อง มีลม	p ph b		t th d dh		k kh g	ʔ, ʔ̚
กัก-เสียดแทรก	ไม่ก้อง ไม่มีลม ไม่ก้อง มีลม				c ch		
เสียดแทรก	ไม่ก้อง		f	s			h
นาสิก	ไม่ก้อง ก้อง	m		n	ŋ	ŋ	
ข้างลิ้น	ก้อง			l			
ราว	ก้อง			r			
เสียงเปิด	ไม่ก้อง ก้อง	w			ʔj j		

จากตาราง ๕ จะเห็นว่า หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยกลันต้นมี ๒๖ หน่วย คือ /p,ph,b,t,th,d,dh,k,kh,g,ʔ,c,ch,f,s,h,m,n,ŋ,ʒ,l,r,w,ʔj,j/ ดังจะ เห็นได้จากตัวอย่างคำชุดเทียบเสียงต่อไปนี้

/p/	pi: ⁴	"ป"
/t/	ti: ⁴	"ต"
/d/	di: ⁴	"ด"
/b/	ba:ŋ ⁴	"บาง"
/c/	ca:ŋ ⁴	"จาง"
/ʔj/	ʔja:ŋ ⁴	"ยางพารา"
/k/	kw: ⁴	"กอ"
/ʔ/	ʔw: ⁴	"อ" (รวมกันเป็นกลุ่ม)
/ʒ/	ʒw: ⁴	"อ้อ" (แมลงชนิดหนึ่งคล้ายจิ้งหรีด)
/ph/	phi: ⁵	"ฟ"
/th/	thi: ⁵	"ท"
/ch/	chi: ⁵	"ช"
/r/	ri: ⁵	"ร"
/w/	wi: ⁵	"ร"
/kh/	khom ⁵	"คม"
/g/	gom ⁵	"ดงหม้อข้าว" (เอาหม้อข้าวที่เข็ดน้ำแล้ว ขึ้นตั้งไฟเพื่อให้ระอุ)

/dh/	dho:ŋ ⁵	"ชนาง" (เครื่องมือช้อนกุ้งปลา)
/l/	lo:ŋ ⁵	"โลง"
/j/	jo:ŋ ⁵	"โยง"
/f/	fan ¹	"ฟัน"
/s/	san ¹	"สัน"
/h/	han ¹	"หัน"
/m/	ma: ⁵	"มา"
/n/	na: ⁵	"นา"
/ŋ/	ña: ⁵	"อย่า"
/ŋ/	ŋa: ⁵	"งา"

จากตัวอย่าง จะสังเกตได้ว่า หน่วยเสียงพยัญชนะดังกล่าวสามารถปรากฏในตำแหน่ง
พยัญชนะต้นได้ทุกหน่วย และถือว่าเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข. หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยโบราณ

ตาราง ๖ แสดงสัญลักษณ์ของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยโบราณ

ประเภทของเสียง	ที่เกิด คุณสมบัติ ของเสียง	ริมฝีปาก	ริมฝีปาก	ฟัน	เพดาน	เพดาน	ช่องเส้นเสียง
		ทั้งสอง	ล่างกับ ทึบบน	ปุ่ม เหงือก	แข็ง	อ่อน	
เสียงระเบิด	ไม่ก้อง ไม่มีลม	p		t		k	? . ฎ
	ไม่ก้อง มีลม	ph		th		kh	
	ก้อง ไม่มีลม	b		d		g	
	ก้อง มีลม			dh			
กัก-เสียดแทรก	ไม่ก้อง ไม่มีลม				c		
	ไม่ก้อง มีลม				ch		
เสียดแทรก	ไม่ก้อง			s		h	
นาสิก	ไม่ก้อง						
	ก้อง	m		n	ญ	ย	
ข้างลิ้น	ก้อง			l			
ร่ว	ก้อง			r			
เสียงเปิด	ไม่ก้อง				?j		
	ก้อง	w			j		

จากตาราง ๖ จะเห็นว่าหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยไทบุรีมี ๒๕ หน่วย
คือ /p, ph, b, t, th, d, dh, k, kh, g, ʔ, c, ch, s, h, m, n, ɲ, ʔ̃, l, r, w, ʔj, j/ ดังจะ
เห็นได้จากตัวอย่างคำชุดเทียบเสียงต่อไปนี้

/p/	pa: ³	"ป่า"
/b/	ba: ³	"บ้า"
/d/	da: ³	"ดำ"
/t/	ta: ³	"ตา"
/k/	ka: ³	"กา"
/ʔj/	ʔja: ³	"ยา" (ยารักษาโรค)
/ph/	phuk ⁶	"ชุก" (ผุ, หมูชนิดหนึ่ง)
/th/	thuk ⁶	"ชุกซ์", "บรรชุก"
/dh/	dhuk ⁶	"นกชนิดหนึ่ง คล้ายนกเค้าแมว"
/kh/	khuk ⁶	"ชุก"
/ch/	chuk ⁶	"ชุก"
/g/	gən ⁵	"เงิน" (แร่เงิน)
/r/	rən ⁵	"เรือน" (บ้านเรือน)
/ʔ/	ʔw:k ⁴	"ออก" (เข้า-ออก, ทิศตะวันออก)
/ʔ̃/	ʔ̃w:k ⁴	"อ้อก" (นกออก)
/c/	cw:k ⁴	"จอก"
/s/	sa:m ¹	"สาม"
/h/	ha:m ¹	"ทาม"

/j/	ja:m ¹	"ทยาม" (เพี้ยคทยาม)
/m/	ma: ⁵	"มา"
/n/	na: ⁵	"นา"
/ŋ/	ña: ⁵	"อย่า"
/ŋ/	ŋa: ⁵	"งา"
/l/	la: ⁵	"ลา"
/w/	wa: ⁵	"วา"

จากตัวอย่าง จะสังเกตได้ว่า หน่วยเสียงพยัญชนะดังกล่าวสามารถปรากฏใน
ตำแหน่งพยัญชนะต้นได้ทุกหน่วย และถือว่าเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ค. หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยปะดิส

ตาราง ๗ แสดงสัญลักษณ์ของหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยปะดิส

ประเภทของเสียง	ที่เกิด	ริมฝีปากทั้งสอง	ริมฝีปากล่างกับทึมนบน	ทึมนปุ่มเหงือก	เพดานแข็ง	เพดานอ่อน	ช่องเส้นเสียง
	คุณสมบัติของเสียง						
เสียงระเบิด	ไม่ก้อง ไม่มีลม	p		t		k	?, ʔ
	ไม่ก้อง มีลม	ph		th		kh	
	ก้อง ไม่มีลม	b		d		g	
	ก้อง มีลม			dh			
กัก-เสียดแทรก	ไม่ก้อง ไม่มีลม				c		
	ไม่ก้อง มีลม				ch		
เสียดแทรก	ไม่ก้อง			s			h
นาสิก	ไม่ก้อง						
	ก้อง	m		n	ŋ	ŋ	
ข้างลิ้น	ก้อง			l			
ร่ว	ก้อง			r			
เสียงเปิด	ไม่ก้อง				ʔj		
	ก้อง	w			j		

จากตารางที่ ๗ จะเห็นได้ว่าหน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยประจักษ์มี ๒๔ หน่วย
คือ/p,ph,b,t,th,d,dh,k,kh,g,?,c,ch,s,h,m,n,ก,ง,จ,ฉ,ล,r,w,จ,จ/ ดังจะเห็น
ได้จากตัวอย่างคำชุดเทียบเสียงต่อไปนี้

/p/	pa: ³	"ปา"
/b/	ba: ³	"บ้า"
/t/	ta: ³	"ตา"
/d/	da: ³	"ต้า"
/ʔj/	ʔja: ³	"ยา" (ยารักษาโรค)
/k/	kw: ³	"กอ"
/ʔ/	ʔw: ³	"อ" (รวมกัน เป็นกลุ่ม)
/ʔi/	ʔi: ³	"อิ" (แมลงชนิดหนึ่งคล้ายจิ้งหรีด)
/c/	cw: ³	"จ้อ"
/ph/	phan ⁵	"ฟัง"
/th/	than ⁵	"ทัง" (ไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง, พบกันจิง ๆ หน้า)
/dh/	dhan ⁵	"กระดัง"
/kh/	khom ⁵	"คม"
/g/	gom ⁵	"ดงหม้อข้าว"
/ch/	chom ⁵	"ชม"
/s/	sw:n ¹	"สอน"
/h/	hw:n ¹	"ทอน"
/m/	mw:n ¹	"หมอน"
/n/	nw:n ¹	"ทนอน"
/ŋ/	ŋw:n ¹	"ทงอน"

/k/	ka: ⁵	"อย่า"
/l/	la: ⁵	"ลา"
/r/	ra: ⁵	"รา"
/w/	wa: ⁵	"วา"
/j/	ja: ⁵	"ยา" (ยารักษาโรค)

จากตัวอย่างจะสังเกตได้ว่า หน่วยเสียงพยัญชนะดังกล่าว สามารถปรากฏในตำแหน่ง
พยัญชนะต้นได้ทุกหน่วย และถือว่าเป็นพยัญชนะต้นเดี่ยว

๒. สีทลักษณะของหน่วยเสียงพยัญชนะ

หน่วยเสียงพยัญชนะในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส อาจแบ่งออกตามวิธีการ
ออกเสียงได้ ๗ ประเภท คือเสียงระเบิด กัก-เสียดแทรก เสียดแทรก นาลิก ข้างสั้น
รว และเสียงเปิด

๑. เสียงระเบิด มี ๑๒ หน่วยเสียง คือ

/p/	ใช้แทน เสียงระเบิด ริมฝีปาก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/ph/	ใช้แทน เสียงระเบิด ริมฝีปาก ไม่ก้อง มีกลุ่มลม
/b/	ใช้แทน เสียงระเบิด ริมฝีปาก ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/t/	ใช้แทน เสียงระเบิด ฟัน-ปุ่ม เหงือก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/th/	ใช้แทน เสียงระเบิด ฟัน-ปุ่ม เหงือก ไม่ก้อง มีกลุ่มลม

/d/	ใช้แทน เสียงระเบิด ฟัน-ปุ่ม เหงือก ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/dh/	ใช้แทน เสียงระเบิด ฟัน-ปุ่ม เหงือก ก้อง มีกลุ่มลม
/k/	ใช้แทน เสียงระเบิด เพดานอ่อน ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/kh/	ใช้แทน เสียงระเบิด เพดานอ่อน ไม่ก้อง มีกลุ่มลม
/g/	ใช้แทน เสียงระเบิด เพดานอ่อน ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/ʔ/	ใช้แทน เสียงระเบิด ช่องเส้นเสียง ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/ʔ/	ใช้แทน เสียงระเบิด ช่องเส้นเสียงตามด้วยหน่วยเสียงสระนาสิก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่ม

๒. เสียงกัก-เสียดแทรก มี ๒ หน่วยเสียง คือ

/c/	ใช้แทน เสียงกัก-เสียดแทรก เพดานแข็งค่อนไปทางปุ่ม เหงือก ไม่ก้อง ไม่มีกลุ่มลม
/ch/	ใช้แทน เสียงกัก-เสียดแทรก เพดานแข็งค่อนไปทาง ปุ่ม เหงือก ไม่ก้อง มีกลุ่มลม

๓. เสียงเสียดแทรก มี ๓ หน่วยเสียงคือ

/f/	ใช้แทน เสียงเสียดแทรก ริมฝีปากล่างกับฟันบน ไม่ก้อง
/s/	ใช้แทน เสียงเสียดแทรก ฟัน-ปุ่ม เหงือก ไม่ก้อง
/h/	ใช้แทน เสียงเสียดแทรก ช่องเส้นเสียง ไม่ก้อง

๔. เสียงนาสิก มี ๔ หน่วยเสียง คือ

/m/	ใช้แทน เสียงนาสิก ริมฝีปาก ก้อง
/n/	ใช้แทน เสียงนาสิก ฟัน-ปุ่ม เหงือก ก้อง
/ŋ/	ใช้แทน เสียงนาสิก เพดานแข็ง ก้อง
/ŋ/	ใช้แทน เสียงนาสิก เพดานอ่อน ก้อง

๔. เสียงข้างลิ้น มี ๑ หน่วยเสียงคือ

/l/ ใช้แทน เสียงข้างลิ้น ทึบ-ปุ่มเหงือก ก้อง

๖. เสียงร่ว มี ๑ หน่วยเสียงคือ

/r/ ใช้แทน เสียงร่ว ทึบ-ปุ่มเหงือก ก้อง

๗. เสียงเปิด มี ๓ หน่วยเสียงคือ

/w/ ใช้แทนเสียงเปิด ริมฝีปาก-เพดานอ่อน ก้อง

/ʔj/ ใช้แทนเสียงเปิด ช่องเส้นเสียง-เพดานแข็ง ไม่ก้อง

/j/ ใช้แทนเสียงเปิด เพดานแข็ง ก้อง

๓. ข้อสังเกตเกี่ยวกับหน่วยเสียงพยัญชนะบางหน่วย

๓.๑ /dh/

ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น หน่วยเสียงนี้จะปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น

เท่านั้น

เสียงเปิด (approximants) ในการเปล่งเสียงเปิดลมจากปอดจะขึ้นไปอยู่ที่ช่องจมูกหรือไม่ขึ้นก็ได้ และภายในช่องปากอวัยวะที่เกี่ยวข้องในการออกเสียงจะเคลื่อนเข้าหากันไม่มากนัก ลมจากปอดจะสามารถผ่านช่องปากออกไปได้โดยสะดวก ไม่เกิดมีเสียงเสียดแทรกขึ้นในการเปล่งเสียงชนิดนี้

เสียงเปิดนี้มีลักษณะทางด้านเสียงคล้ายกับเสียงสระ จนทำให้เกิดความลำบากในการจัดเสียงกลุ่มนี้ว่าเป็นเสียงสระหรือเสียงพยัญชนะ โดยเฉพาะเสียง [w] กับ [j] จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า เสียงกึ่งสระ

(อุทลยา ดิงศภทิพย์, "เสียงในภาษาไทย," เอกสารการสอนชุดวิชาภาษาไทย ๓ หน่วยที่ ๒ สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (กรุงเทพมหานคร : ท้าวหุ่นส่วนจำกัด ป.สัมพันธ์พาณิชย์, ๒๕๒๕), หน้า ๔๔

ตัวอย่าง	ไทบุรี	ปะลิส	
กลันตัน			
dho:ŋ ⁵	dho:ŋ ⁵	dho:ŋ ⁵	"นาง" (เครื่องมือช้อนกุ้งปลา)
dhuk ⁶	dhuk ⁶	dhuk ⁷	"นกชนิดหนึ่งคล้ายนกเค้าแมว ชอบอาศัยในป่าช้า"
dhaŋ ⁵	dhaŋ ⁵	dhaŋ ⁵	"กระตัง"
-	dh+k ⁶	dh+k ⁷	"ฮักทัก"

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น พบว่า /dh/ เป็นหน่วยเสียง
หน่วยหนึ่ง เพราะสามารถหาคำคู่แยกหน่วยเสียงได้ ดังนี้

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
{ dho:ŋ ⁵ tho:ŋ ⁵	{ dho:ŋ ⁵ tho:ŋ ⁵	{ dho:ŋ ⁵ tho:ŋ ⁵	"นาง" "กระทง, ตี๊กแตนชนิดหนึ่ง, ปลากระทงเหว"
{ dhuk ⁶ thuk ⁶	{ dhuk ⁶ thuk ⁶	{ dhuk ⁷ thuk ⁷	"นกชนิดหนึ่ง" "บรรทุก"
{ dhaŋ ⁵ thaŋ ⁵	{ dhaŋ ⁵ thaŋ ⁵	{ dhaŋ ⁵ thaŋ ⁵	"กระตัง" "ไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง"
{ - -	{ dh+k ⁶ th+k ⁶	{ dh+k ⁷ th+k ⁷	"ฮักทัก" "ตั้งให้ขาด"

หน่วยเสียง /dh/ เท่าที่ทราบ ผู้วิจัยไม่พบในภาษาไทยถิ่นต่าง ๆ แม้กระทั่งงาน
ของ ฟัง-ไกว ลี (Fang-Kuei Li) * ก็ไม่ปรากฏว่าพบหน่วยเสียงนี้ในภาษาไทยดั้งเดิม

* Fang Kuei Li, A Handbook of Comparative Tai, p. 58.

ผู้วิจัยคิดว่าหน่วยเสียงนี้ ภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นน่าจะได้รับอิทธิพลมาจากภาษามลายู กล่าวคืออิทธิพลของเสียงในภาษามลายู น่าจะทำให้มีการยืมเสียงมาใช้กับคำบางคำในภาษาไทยถิ่นทั้ง ๓ ถิ่นในปัจจุบัน เหตุที่กล่าวเช่นนี้เพราะว่า /dh-/ (ยาริ *ye*) เป็นหน่วยเสียงหรือเสียงสำคัญเสียงหนึ่งในภาษามลายู^๑ ดังตัวอย่างคำต่อไปนี้

dhobi	"ช่างซักผ้า"
dharurat	"ฉุกเฉิน"
dhat	"ชื่ออักษรยาริตัวหนึ่ง"
dhoha	"เวลาเช้า"
dharab	"การคูณ, ตรีจำนวน"

นอกจากนี้ ผู้วิจัยเคยทำวิจัยเรื่อง "ระบบหน่วยเสียงภาษาชาวเลเกาะลิเทร์ อำเภอมือเมือง จังหวัดภูเก็ต"^๒ ซึ่งเป็นภาษากลุ่ม มาลาโย-โพลินีเซียน (Malayo-Polynesian)^๓ ผลการวิจัยพบว่า /dh/ เป็นหน่วยเสียงหน่วยหนึ่งในภาษาชาวเลเกาะลิเทร์ ดังตัวอย่างคำต่อไปนี้

^๑ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, พจนานุกรมภาษามลายูท้องถิ่นปัตตานี-ไทย (ปัตตานี : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, [ม.ป.ป]), หน้า ๒. และดู Teuku Iskandar, Kamus Dewan, pp. 218, 238.

^๒ ฉันทส ทองช่วย, "ระบบหน่วยเสียงภาษาชาวเลเกาะลิเทร์ อำเภอมือเมือง จังหวัดภูเก็ต", หน้า ๔๒.

^๓ เรื่องเคย พิมพ์ลิขิต, ภาษาถิ่นตระกูลไทย (ธนบุรี : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล, ๒๕๒๔), หน้า ๔๒.

dhatdhat	"ปฏิภาณ"
dhakdhak	"รถจักรยานยนต์"
dhidhi	"สิ้น, คั้น"
dhedhe	"เสียงหม้อข้าวเดือด"
dhudhu	"เสียงหัวใจเต้น"

๓.๒ /g/

หน่วยเสียงนี้ ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น จะปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้น

เท่านั้น

ตัวอย่าง

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
gan ⁵	gan ⁵	gan ⁵	"เงิน" (แร่เงิน)
gi:m ⁵	gi:m ⁵	gi:m ⁵	"คิม"
ge:n ⁷	ge:n ⁶	ge:n ⁷	"ทั้งหมด"
gom ⁵	gom ⁵	gom ⁵	"คองหม้อข้าว" ^๑

นอกจากนี้ยังมีคำที่ภาษาไทยถิ่นทั้ง ๓ ถิ่นรับอิทธิพลจากภาษามลายูมาใช้ ซึ่งปรากฏว่าคำเหล่านี้มีใช้กันอย่างแพร่หลายอยู่ในชีวิตประจำวันของคนไทยทั้ง ๓ ถิ่น เพียงแต่เสียงของคำบางคำได้เกิดเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ดังตัวอย่างคำต่อไปนี้

มลายู	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
jagong	gon ⁵	gon ⁵	gon ⁵	"ข้าวโพด"
gam	gam ⁵	gam ⁵	gam ⁵	"กาว, ครั่ง, ยางไม้"

คำนี้มีมลายูน่าจะได้รับอิทธิพลจากภาษาอังกฤษ "gum" อีกทีหนึ่ง

^๑ คองหม้อข้าว หมายถึงเอาหม้อข้าวที่เช็ดหน้าแล้วขึ้นตั้งไฟเพื่อไทรงู

มลายู	กัณฑ์	โทรบุรี	ปะลิส	
gas	gɛt ⁶	gɛt ⁶	gɛt ⁷	"แก๊ส" คำนี้มีมลายูน่าจะ ได้รับอิทธิพลจากภาษาอังกฤษ "gas" อีกทีหนึ่ง
sagu	sa: ⁵ go: ⁵	sa: ⁵ gu: ⁵	sa: ⁵ gu: ⁵	"สาธุ"
guni	guni: ¹	gu: ⁶ ni: ¹	gu: ⁷ ni: ¹	"กระสอบป่าน"
guri	guri: ¹	gu: ⁶ ri: ¹	gu: ⁷ ri: ¹	"โท"
gadai	g+daj ⁴	g+daj ³	gadaj ³	"จ่านำ, จ่านอง"

ฯลฯ

ตัวอย่างคำเทียบเสียง

กัณฑ์	โทรบุรี	ปะลิส	
{ gom ⁵ khom ⁵	gom ⁵ khom ⁵	gom ⁵ khom ⁵	"ตงหม้อข้าว" "คม, จนกระทั่ง"
{ gam ⁵ kham ⁵	gam ⁵ kham ⁵	gam ⁵ kham ⁵	"กาว, ครั่ง, ยางไม้" "ถ้อยคำ, ลูกประจำ"
{ gon ⁵ khon ⁵	gon ⁵ khon ⁵	gon ⁵ khon ⁵	"ข้าวโพด" "ทนทาน, คงกะพัน"
{ gum ⁷ khum ⁷	gum ⁶ khum ⁶	gum ⁷ khum ⁷	"จุ่ม" "จุ่ม"

จากข้อมูลดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจึงได้นับ /g/ เป็นหน่วยเสียงหน่วยหนึ่งในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น แต่อย่างไรก็ตาม สังเกตได้ว่า คำที่ใช้ส่วนใหญ่ เป็นคำยืมจากภาษามลายู และอิทธิพลของเสียงในภาษามลายู น่าจะทำให้มีการยืมเสียง [g] มาใช้กับคำบางคำในภาษาไทยในปัจจุบันนี้

๓.๓ /h/

ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น หน่วยเสียงนี้มี ๒ เสียงย่อยคือ [h] กับ [ɦ] ซึ่งเกิดแบบแปรอิสระเป็น [h~ɦ] ดังตัวอย่างคำต่อไปนี้

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
h _v :m ¹	h _v :m ¹	h _v :m ¹	} "หอม"
ɦ _v :m ¹	ɦ _v :m ¹	ɦ _v :m ¹	
h _v :ŋ ³	h _v :ŋ ²	h _v :ŋ ²	} "ห้อง"
ɦ _v :ŋ ³	ɦ _v :ŋ ²	ɦ _v :ŋ ²	
h _ɛ :w ³	h _ɛ :w ²	h _ɛ :w ²	} "แห้ว"
ɦ _ɛ :w ³	ɦ _ɛ :w ²	ɦ _ɛ :w ²	

ฯลฯ

นอกจากนี้ ในภาษาไทยไทรบุรี การออกเสียง [h] อาจจะเป็น [ʔ] ได้ด้วย ซึ่งเกิดแบบแปรอิสระ [h~ʔ] เช่นเดียวกัน โดยมีข้อสังเกตอยู่ว่า การออกเสียง [h] ที่อาจจะกลายเป็น [ʔ] ได้นั้น จะเกิดเฉพาะในคำหรือพยางค์ที่มี [h] ซึ่งตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐานอาจเขียนแทนได้ด้วย <ห> ซึ่งเป็นอักษรสูง เป็นเสียงพยัญชนะต้นเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

โทรบุรี

ha:m¹?a:m¹

"ทาม"

ha:n¹?a:n¹

"ท่าน"

ha:m²?a:m²

"ท้าม"

ha:t²?a:t²

"ทาด"

hat¹?at¹

"หัด"

ฯลฯ

๓.๔ /ʔ/ กับ /ʔ/ นับเป็นคนละหน่วยเสียง เพราะว่าสามารถแยกความหมาย

ของคำให้แตกต่างกันได้ดังตัวอย่างคำคู่แยกหน่วยเสียงต่อไปนี้

กลันตัน	โทรบุรี	ปะลิส	
$\left\{ \begin{array}{l} ?w:^4 \\ ?i:w:^4 \end{array} \right.$?w:³	?w:³	"รวมกันเป็นกลุ่ม"
	?i:w:³	?i:w:³	"แมลงชนิดหนึ่ง คล้ายจิ้งหรีด แต่ตัวโตกว่า"
$\left\{ \begin{array}{l} ?e:n^2 \\ ?i:e:n^2 \end{array} \right.$?e:n³	?e:n³	"อ่อน เช่นอ่อนหลัง"
	?i:e:n³	?i:e:n³	"นกอ่อน"

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
$\left\{ \begin{array}{l} \text{ʔv:k}^2 \\ \text{ʔv:k}^2 \end{array} \right.$	ʔv:k^4	ʔv:k^4	"ทิศตะวันออก, <u>เข้าออก</u> "
	ʔi:v:k^4	ʔi:v:k^4	"นกออก"
$\left\{ \begin{array}{l} \text{ʔu:t}^2 \\ \text{ʔi:v:t}^2 \end{array} \right.$	ʔu:t^4	ʔu:t^4	"เขาควายสำหรับเป่าทำเสียงต่าง ๆ"
	ʔi:v:t^4	ʔi:v:t^4	"อูฐ, เสียงดังเช่นนั้น เช่นเสียงหมูร้อง เป็นต้น"

๑๒๑

เรื่องหน่วยเสียง /ʔi/ ดังกล่าวมานี้ วิจิตร ศรีสุวิธานนท์^๑ ได้ทำวิจัยเรื่อง หน่วยเสียงภาษาดากไบ ซึ่งเป็นภาษาถิ่นไทยในประเทศไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับภาษาไทย กลันตันได้เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์พบว่า ในภาษาถิ่นดากไบ อำเภอดากไบ จังหวัด นราธิวาสก็มีหน่วยเสียง /ʔi/ ปรากฏอยู่เช่นเดียวกัน

๓.๔ /ʔj/ ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น หน่วยเสียงนี้ปรากฏได้เฉพาะในตำแหน่ง พยัญชนะต้นเท่านั้น และปรากฏอย่างชัดเจนในคำข้อมูลจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
ʔja^4	ʔja^3	ʔja^3	"ยารักษาโรค, ยาพิษ"
ʔja:ŋ^4	ʔja:ŋ^3	ʔja:ŋ^3	"ยางพารา"
ʔja:ŋ^3	ʔja:ŋ^4	ʔja:ŋ^4	"ย่าง เช่นย่างปลา"
ʔjv:k^2	ʔjv:k^4	ʔjv:k^4	"หยอก"
ʔjuak^2	ʔjuak^4	ʔjuak^4	"หยวก"

วิจิตร ศรีสุวิธานนท์, หน่วยเสียงภาษาดากไบ (รายงานการวิจัยตาม
โครงการวิจัยภาษาถิ่น ภาควิชาภาษาไทย คณะวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาลัยครู
ยะลา, ๒๕๒๓), หน้า ๒๔ - ๒๖. (อักษรสำเนา)

^๒ อธิสังเกตุ, หน้า ๔๒๔ - ๔๒๖.

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
?jw:n ²	?jw:n ³	?jw:n ³	"หย่อน"
?jw:ŋ ⁴	?jw:ŋ ³	?jw:ŋ ³	"พานใส่หมากพลูปุหรี"
?jan ⁴	?jan ³	?jan ³	"คัน, ค้ำไว้, ทูต"
?jɸ:n ⁴	?jɸ:n ³	?jɸ:n ³	"ยื่น (เอาเท้าเหยียบพื้น แล้วดึงตัวให้ตรงขึ้นไป)"

าลา

/ʔj/ จะเกิดกับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ที่เป็นพวกเดียวกับที่เกิดกับ /p,t,k,c,b,d,ʔ/ ซึ่งตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน หน่วยเสียงเหล่านี้อาจแทนด้วยอักษรกลาง ป,ต,ก,จ,บ,ค,อ ดังนั้น ถ้าใช้คำคู่แยกหน่วยเสียงกับหน่วยเสียงต่าง ๆ ดังกล่าวนี้ /ʔj/ จะเป็นหน่วยเสียงหน่วยหนึ่งดังนี้

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
{ ?jen ⁴	{ ?jen ³	{ ?jen ³	"เย็น"
{ pen ⁴	{ pen ³	{ pen ³	"เป็น"
{ ?ja: ⁴	{ ?ja: ³	{ ?ja: ³	"ยารักษาโรค"
{ ta: ⁴	{ ta: ³	{ ta: ³	"ตา"
{ ?jan ⁴	{ ?jan ³	{ ?jan ³	"คัน, ค้ำไว้, ทูต"
{ kan ⁴	{ kan ³	{ kan ³	"กัน"
{ ?ja:ŋ ³	{ ?ja:ŋ ⁴	{ ?ja:ŋ ⁴	"ย่าง" (ย่างปลา)
{ ca:ŋ ³	{ ca:ŋ ⁴	{ ca:ŋ ⁴	"จ้าง"

แต่มีข้อที่น่าพิจารณาว่า /ʔj/ กับ /j/ เป็นเพียงคำคู่เทียบเสียงคล้าย กล่าวคือ ไม่สามารถหาคำคู่แยกหน่วยเสียงที่แตกต่างกันเพียงประการเดียวได้ ยกเว้นในภาษาไทยไทรบุรี ภาษาเดียวที่สามารถหาคำคู่แยกหน่วยเสียงได้ ตัวอย่างเช่น

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
{ jw:t ⁶	jw:t ⁴	jw:t ⁶	"ยอก"
{ ?jɔ:t ²	?jw:t ⁴	?jw:t ⁴	"อยอก=ทยอก"
{ ja:k ⁶	ja:k ⁴	ja:k ⁶	"ยาก"
{ ?ja:k ²	?ja:k ⁴	?ja:k ⁴	"อยาก"
{ jw:j ⁶	jw:j ⁴	jw:j ⁶	"ย้อย"
{ ?jɔ:j ³	?jw:j ⁴	?jw:j ⁴	"อ้อยย =ลดต่ำลงเช่น อ้อยหวาน=นั่งลง"
{ ja:ŋ ⁶	ja:ŋ ⁴	ja:ŋ ⁶	"ย่าง" (ย่างเดิน)
{ ?ja:ŋ ³	?ja:ŋ ⁴	?ja:ŋ ⁴	"อย่าง ย่าง(ย่างปลา)"

ฯลฯ

จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาทั้ง ๓ พื้นเกี่ยวกับหน่วยเสียงทั้งสองนี้ ผู้บอกภาษายืนยันว่า ออกเสียงต่างกันอย่างชัดเจน ประกอบกับ ผู้วิจัยได้พบข้อมูลจำนวนมาก และโดยอาศัยประสบการณ์เกี่ยวกับการออกเสียงคำพูดในภาษาไทยถิ่นใต้ของผู้วิจัยเอง รวมทั้งการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับภาษาไทถิ่นบางเรื่อง เช่นงานของ พัง ไกว สี^๑ เป็นต้น ทำให้ผู้วิจัยมั่นใจว่า /j/ และ /?j/ เป็นคนละหน่วยเสียง

๔. พยัญชนะประสม (ควบกล้ำ)

พยัญชนะประสมในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรีและปะลิส เกิดจากหน่วยเสียงพยัญชนะเดี่ยว ๒ หน่วยเรียงกัน และเป็นการประสมหน่วยเสียงพยัญชนะ ๒ หน่วยเท่านั้น

ก. พยัญชนะประสมในภาษาไทยกลันตัน

ในภาษาไทยกลันตัน มีพยัญชนะประสมอยู่ ๔ แบบ และแต่ละแบบจะเกิดจากการประสมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะ ๒ หน่วย คือหน่วยแรกจะเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะระเบิดต่อไปนี้ /p, ph, b, t, k, kh / และ เป็นพยัญชนะนาสิก /m-/ อีกหน่วยหนึ่ง ส่วนหน่วยที่สองเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะข้างลิ้น /-l/ หรือรวิ /-r/ หรือกึ่งสระ /-w/ หน่วยใดหน่วยหนึ่งดังจะได้แสดงด้วยตารางต่อไปนี้

ตาราง ๘ แสดงพยัญชนะประสมในภาษาไทยกลันตัน

เสียงที่ ๑ \ เสียงที่ ๒	l	r	w
p	pl	-	-
ph	phl	-	-
b	bl	-	-
t	-	tr	-
k	kl	-	kw
kh	kh1	-	khw
m	ml	-	-

จากตารางที่ ๘ จะเห็นได้ว่า พยัญชนะประสมในภาษาไทยกลันตันมี ๔ แบบ คือ/pl, phl, bl, tr, kl, kw, kh1, khw, ml/ พยัญชนะเหล่านี้เกิดเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

pl-	เช่น	pla:w ³	"เปล่า" (นกดนิทหนึ่ง)
bl-	เช่น	bla:w ³	"ร่วน" เช่นดินร่วน
phl-	เช่น	phla:j ⁵	"พลาย"
khw-	เช่น	khwa:j ⁵	"ควาย"
khl-	เช่น	khlɨ:n ⁶	"คลื่น"
ml-	เช่น	mlɨ:n ⁶	"สิ้น"
kl-	เช่น	kla:ŋ ⁴	"กลาง"
kw-	เช่น	kwa:ŋ ⁴	"กว้าง"
tr-	เช่น	tra:ŋ ⁴	"เสื่อม" เช่นมรดกเสื่อม "จาง" เช่นสีจาง

เป็นที่น่าสังเกตว่า พยัญชนะประสมในภาษาไทยกลั่นตันที่ประสมด้วย /-r/

ได้ในปัจจุบัน มีเพียง ๑ แบบ เท่านั้นคือ/tr-/ ซึ่งในภาษาถิ่นนี้ยังคงมีคำใช้อยู่หลายคำ
เช่น

trɔ:ŋ ⁴	"กะซอน", "กรอง"
truat ²	"จรวด" (ดอกไม้เพลิงชนิดพุ่งขึ้นสูง)
trap ⁶	"ชื่อปลาน้ำจืดชนิดหนึ่ง" เรียกปลาตรับ คล้ายปลาหมอ แต่ตัวแบนกว่า
tran ⁴	"ต๋าน, ต้ำ, ยัน"
tra: ⁴	"ตรา"
trɨk ⁶	"มาก", "ล้นเหลือ"

trut ⁶	"ต้นไม้ชนิดหนึ่ง"
tram ⁴	"ข้า" เช่นเก็บข้าวตรา หมายถึงเก็บข้าวตกที่เก็บ เกี่ยวไม่หมดข้า "ข่อม" เช่นปักตรา หมายถึงดำข้าวกล้าข่อมแซม

๑๒๑

และสังเกตได้ว่าในภาษาไทยกลั่นตันมี /bl-/ ด้วย ซึ่งฟงไกว ลี (Fang Kuei Li)^๑ ได้ยืนยันว่า ในภาษาไทดั้งเดิม (Proto Tai) ก็มีหน่วยเสียงนี้ สำหรับการศึกษาค้นคว้าภาษาไทยถิ่นในปัจจุบัน วิจิตร ศรีสุวิธานนท์^๒ ได้ศึกษา หน่วยเสียงภาษาดากไบ พบว่า ในภาษาถิ่นนี้ก็มีพยัญชนะประสม /bl-/ เช่นเดียวกัน

ตัวอย่างคำในภาษาไทยกลั่นตันที่มี พยัญชนะประสม /bl-/ปรากฏเป็น
พยัญชนะต้นของคำ มีดังนี้

bla: ⁵	"ผสมพันธุ์" (ใช้กับคน)
bla:ŋ ⁴	"ต"
bla:w ³	"ร่วน" (ดินร่วน)
blɔŋ ³	"บุคบึง" (หน้าบุคบึง)
blat ⁶	"สะบัด" (สะบัดมือ)
blok ⁶ blak ⁶	"หลวม" (เชือกหลวม)

๑๒๑

^๑ Fang Kuei Li, A Handbook of Comparative Tai, p. 89.

^๒ วิจิตร ศรีสุวิธานนท์, หน่วยเสียงภาษาดากไบ, หน้า ๓๐.

ในภาษาไทยกลันตันยังมีพยัญชนะประสม /ml-/ ซึ่งไม่มีในภาษากรุงเทพา
แต่ปรากฏในภาษาถิ่นต่าง ๆ อีกหลายถิ่น เช่น

- (๑) ภาษาแสก^๑ ตัวอย่างเช่น
 mlɔŋk⁴ (มลอน) "ส้ม (ตา)"
 mlɔɔ³ (มลอ) "เนื้อ"
- (๒) ภาษาสงขลา^๒ ตัวอย่างเช่น
 -mlai\mue: "กำไลมือ"
- (๓) ภาษาอาหม (Ahom)^๓ ตัวอย่างเช่น
 mleg "แมลง"
- (๔) ภาษาหวึง (Wu-ming)^๔ ตัวอย่างเช่น
 mlai "น้ำลาย" (Saliva)
 mlak "เมือก" (slipery)
- (๕) ภาษาถิ่นบ้านป่ากระวะ อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช^๕ ตัวอย่างเช่น
 mlɔɔn A₂ "ส้ม (ตา)"
 mlen A₂ "เส้น"
 mlaaŋ C₂ "ม้าง, ล้าง" (ท่าลาย)

^๑ วิจารณ์ ชนิษฐานันท์, ภาษาแสก, หน้า ๘.

^๒ วาจิณตน์ ภาณุพงศ์, "ลักษณะการออกเสียงของคำพูดในภาษาสงขลา" ใน Tai Phonetics and Phonology, หน้า ๔๕.

^๓ Fang-Kuei Li, "Consonant Clusters in Tai " Language 30 (July-September 1954):374.

^๔ Ibid.

^๕ Anthony Diller, "A Note on PT "ml-" in Tai Linguistics in Honor of Fang-Kuei Li (Bangkok: Chulalongkorn University Press, 1976), p. 41.

ตัวอย่างคำในภาษาไทยกลันตันที่มีพยัญชนะประสม /ml-/ ปรากฏเป็น
 พยัญชนะต้นของคำ มีดังนี้

mlɛ:p ⁶	"แลบ" (ฟ้าแลบ)
mlɪ:n ⁶	"สิ้น"
mlɪ:ak ⁶	"เมือก"
mlɪ:aj ⁶	"เมื่อย"
mla: ⁷	"ล้า"
mlɪ:an ⁵	"เมลือง"
mla:p ²	"กำราบ"
sɪmlap ⁶	"สำหรับ"

๑๓๑

ข. พยัญชนะประสมในภาษาไทยไทบุรี

ในภาษาไทยไทบุรีมีพยัญชนะประสม ๔ แบบ และแต่ละแบบเกิดจากการ
 ประสมกันของ หน่วยเสียงพยัญชนะ ๒ หน่วย คือ หน่วยแรกจะเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะระเปิด
 ต่อไปนี้คือ /p, ph, b, t, k, kh/ และ เป็น พยัญชนะนาสิก /m-/ อีกหน่วยหนึ่ง ส่วน
 หน่วยที่สองเป็นพยัญชนะเสียงรัว /-r/ หรือเสียงกึ่งสระ /-w/ หน่วยใดหน่วยหนึ่ง ดังจะ
 ได้แสดงด้วยตารางต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ ๔ แสดงพยัญชนะประสมในภาษาไทยโบราณ

เสียงที่ ๑ \ เสียงที่ ๒	-r	-w
p-	pr	-
ph-	phr	-
b-	br	-
t-	tr	-
k-	kr	kw
kh-	KHR	khw
m-	mr	-

จากตาราง ๔ จะเห็นว่า พยัญชนะประสมในภาษาไทยโบราณ มี ๔ แบบ คือ / pr, phr, br, tr, kr, khr, mr, kw, khw / พยัญชนะเหล่านี้เกิดเฉพาะในตำแหน่ง พยัญชนะต้นเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

pra:ŋ³ "มะพร้าว"

kwa:ŋ³ "กว้าง"

kron³ "กรง"

tron³ "ตวง"

phraj ⁵	"ไหล" (ว่านชนิดหนึ่ง หัวสีเหลือง ไร้ท่อน้ำ)
khraj ⁵	"ตะไคร้"
braj ⁵	"วันที่ถัดจากวันมะรืนนี้ไป ๑ วัน"
mraj ¹	"กำไล"
khwaj ¹	"ไผ" (เมื่อก่อนมีสีดำ ๆ ขึ้นอยู่ตามตัว)

ในภาษาถิ่นไทยไทบุรี มีข้อสังเกตเกี่ยวกับพยัญชนะประสมอยู่บางประการคือ

ในภาษาถิ่นนี้ไม่มีพยัญชนะประสมที่ประสมด้วย พยัญชนะข้างสั้น /-l/

/br-/ ที่ปรากฏในภาษาถิ่นนี้ ฟัง ไกว ลี (Fang Kuei Li)^๑ ได้ยืนยันว่า
ในภาษาไทดั้งเดิม (Proto Tai) ก็มีเสียงนี้ นอกจากในภาษาถิ่นไทยไทบุรีแล้ว
วิจิตร ศรีสุวิธานนท์^๒ ได้ศึกษาหน่วยเสียงภาษาดากไบ พบว่า ในภาษาถิ่นนี้ก็ไม่มีพยัญชนะ
ประสม /br-/ เช่นเดียวกัน เช่น

bra:? ⁵	"เสียงขตน้ำ"
bru:t ⁵	"เสียงขตน้ำ" ขตดั้งบรูด ขุดดั้งบรา (ขตและขุด มีความหมายเหมือนกัน)

ตัวอย่างคำในภาษาไทยไทบุรีที่มีหน่วยเสียงพยัญชนะประสม/br-/ ปรากฏเป็น
พยัญชนะต้นของคำ มีดังนี้

^๑ Fang Kuei Li, A Handbook of Comparative Tai, p. 89.

^๒ วิจิตร ศรีสุวิธานนท์, หน่วยเสียงภาษาดากไบ, หน้า ๒๔.

br+i ⁵	"มะริน" วันถัดจากวันพรุ่งนี้ไป ๑ วัน
br+an ⁴	"มะเร่อง" วันถัดจากวันมะรินนี้ไป ๑ วัน
braj ⁵	"วันถัดจากวันมะเร่องไปอีก ๑ วัน"
brat ³	"สะบัด" เช่นสะบัดมือ
brwŋ ⁴	"บุตบึง" เช่นหน้าตาบุตบึง
brɔk ³ brɛk ³	"หลวม" เช่นกางเกงหลวม

ในภาษาไทยไทบุรียังมีพยัญชนะประสมที่น่าสนใจอีกแบบหนึ่ง ซึ่งไม่มี
ในภาษากรุงเทพา คือ /mr-/ หน่วยเสียงดังกล่าวนี้ ยังปรากฏอยู่ในภาษาถิ่นไทยต่าง ๆ
อีกหลายถิ่น เช่น *

(๑) ภาษาถิ่นตากใบ^๑ ตัวอย่างเช่น

mram ¹	"บ้อล่อปลา"
mreg ⁴	"มะเร่อง"

(๒) ภาษาถิ่นบ้านปากกระวะ อำเภอหัวไทร จังหวัดนครศรีธรรมราช^๒ ตัวอย่างเช่น

mrap D2	"สำหรับ"
mraj A2	"กำไร"
mron A2	"คำรน"
mraam A2	"คำราม"

(๓) ภาษาไทยถิ่นใต้ จังหวัดสุราษฎร์ธานี^๓ บางอำเภอ ตัวอย่างเช่น

^๑ วิจิตร ศรีสุวิธานนท์, หน่วยเสียงภาษาดากใบ, หน้า ๓๐.

^๒ Anthony Diller, "A Note on PT "ml-" in Tai Linguistics in Honor of Fang-Kuei Li, p. 41.

^๓ ชีระพันธ์ ล.ทองคำ (ผู้รวบรวมและเรียบเรียง), เสียงและระบบเสียงในภาษาไทยถิ่นใต้จังหวัดสุราษฎร์ธานี ๑๖ อำเภอ, หน้า ๔๐.

mron ⁴	"คำราม คำรน" (ไชยา, เวียงสระ)
mruan ¹	"สำรวล" (ไชยา, ท่าชนะ)
mro:? ²	"ไม้ตีไม้งาม" (นาสาร, ไชยา, กาญจนดิษฐ์, เวียงสระ, ท่าฉาง, ท่าชนะ)
mráp ²	"สำหรับ" (นาสาร, ไชยา, กาญจนดิษฐ์, เวียงสระ)

าลา

ตัวอย่างคำในภาษาไทยไทยบุรีที่มี พยัญชนะประสม /mr-/ ปรากฏเป็น
พยัญชนะต้นของคำ มีดังนี้

mra:? ⁴	"มะระ"
mron ⁵	"คำรน"
mruan ¹	"สำรวล"
mro:? ¹	"ซี่เหว้, ไม้ตี"
mráp ¹	"สำหรับ"
mram ¹	"บ่อล่อปลา"
mro:ŋ ¹	"สำโรง" (ไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง)
mru:n ¹	"พรวน" (เช่นพรวนดิน)
mrɛ: ¹	"สะเค็ดผล"
mrɔ: ¹	"โง่, เชื้อ, ทะลึ่ง"
mrɔ:n ⁵	"ลืมตา"
mrɔ:n ⁴	"สิ้น"
mrɛ: ¹	"เสียงร้องของควายที่กำลังศึก"
mrət ⁶	"เมธิต"
mrɛ: ⁴	"มะถิ"
mr+ak ⁴	"เมือก"

mr ⁺ aj ⁵	"เมลือง", "สิ้น เบ็มมัน"
mr ⁺ aj ⁵	"เมื่อย"
mrɛ:? ¹	"ชำแหละ"
mrə:j ¹	"บนบาน"
mraj ¹	"กำไร"
mruaj ¹	"โชคดี, ฉมังขลัง"
mruj ¹	"ต้นไม้พุ่มขนาดกลางชนิดหนึ่ง ใบกินได้"
mrɔ: ⁴	"เถาวัลย์ชนิดหนึ่ง"
mronj ¹	"กะทง", "ทำให้ตรง"
mre: ¹	"ต้นไม้พุ่มเดี่ยว ชนิดหนึ่ง"

๑๓๖

ค. พยัญชนะประสมในภาษาไทยปะลิส

ในภาษาไทยปะลิสมี พยัญชนะประสมอยู่ ๑๓ แบบ และแต่ละแบบเกิดจากการ

ประสมกันของหน่วยเสียงพยัญชนะ ๒ หน่วย คือหน่วยแรกจะเป็นหน่วยเสียงพยัญชนะระ เบิด
 ต่อไปมีคือ /p, ph, t, k, kh/ และเป็น พยัญชนะนาสิก /m-/ อีกหน่วยหนึ่ง ส่วนหน่วย
 ที่ ๒ ได้แก่เสียงรัว /-r/ หรือเสียงพยัญชนะข้างลิ้น /-l/ หรือเสียงกึ่งสระ /-w/
 หน่วยใดหน่วยหนึ่ง ดังจะได้แสดงด้วยตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิจัยภาษาศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ๑๐ แสดงพยัญชนะประสมในภาษาไทยปะดิส

เสียงที่ ๑	เสียงที่ ๒		
	-r	-l	-w
p-	pr	pl	-
ph-	phr	phl	-
t-	tr	-	-
k-	kr	kl	kw
kh-	khr	kh1	khw
m-	mr	ml	-

จากตาราง ๑๐ จะเห็นว่า พยัญชนะประสมในภาษาไทยปะดิสมี ๑๓
 แบบคือ/pr,pl,phr,phl,tr,kr,kl,kw,khr,kh1,khw,mr,ml/ พยัญชนะ
 เหล่านี้สามารถปรากฏเฉพาะในตำแหน่งพยัญชนะต้นเท่านั้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

proŋ³ "ปรัง"
 ploŋ³ "ปลัง"

phra:ŋ⁵ "พราง"
 phla:ŋ⁵ "พลาง"
 khra:ŋ⁵ "คราง"

trɔːŋ ³	"กระซอน" (เครื่องกรองกะทิ)
krɔːŋ ³	"กรอง"
klaːŋ ³	"กลาง"
kwaːŋ ³	"กว้าง"
khloːŋ ¹	"โขลง"
mroːŋ ¹	"สำโรง"
kwʰaŋ ⁵	"มะเฟือง"
mlʰaŋ ⁵	"เมลือง, ลิ่น เบ็มมัน"

๔. พยัญชนะท้าย

พยัญชนะท้ายในภาษาไทยกลั่นต้น ไทรบุรี และปะลิสมีเฉพาะพยัญชนะเดียว ๔ หน่วย
ตรงกัน ดังจะได้แสดงด้วยตารางต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง ๑๑ แสดงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยกanton ไทบุรีและปะลิส

ประเภท หน่วยเสียง	ที่เกิด		พาดาน แข็ง	พาดาน อ่อน	ช่อง เส้น เสียง
	ริมฝีปาก ทั้งสอง	ปุ่มเหงือก			
๑. กัก	-p	-t		-k	-?
๒. นาสิก	-m	-n		-ŋ	
๓. กิ่งสระ	-w		-j	(-w)	

ตามตาราง ๑๑ จะสังเกตได้ว่า พยัญชนะท้ายในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น สามารถแบ่งออกได้ตามลักษณะของเสียงเป็น ๓ ประเภทดังต่อไปนี้คือ

๑. เสียงกัก มี ๔ หน่วยคือ /-p, -t, -k, -?/ ° หน่วยเสียงดังกล่าวนี้มีฐานที่เกิดและคุณสมบัติของเสียงแตกต่างกันดังนี้

๑.๑ /- p/เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง ไม่ก้อง ไม่มีลม ตัวอย่าง เช่น			
กanton	ไทบุรี	ปะลิส	
ha:p ²	ha:p ²	ha:p ²	"ทาบ"
bi:p ²	bi:p ⁴	bi:p ⁴	"ปีบ"

เสียงพยัญชนะเหล่านี้ ถ้าเป็นพยัญชนะต้นจะเป็นเสียงระเบิด

๑.๒ /-t/ เกิดที่ปุ่มเหงือก ไม่ก้อง ไม่มีลม ตัวอย่างเช่น

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
bu:t ²	bu:t ⁴	bu:t ⁴	"บุค"
pat ⁵	pat ³	pat ³	"ปัด"

๑.๓ /-k/ เกิดที่เพดานอ่อน ไม่ก้อง ไม่มีลม ตัวอย่างเช่น

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
pi:k ²	pi:k ⁴	pi:k ⁴	"ปิก"
rak ⁵	rak ⁶	rak ⁷	"รัก"

๑.๔ /-ʔ/ เกิดที่ช่องระหว่างเส้นเสียง ไม่ก้อง ไม่มีลม ตัวอย่างเช่น

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
tha:ʔ ⁵	tha:ʔ ⁴	tha:ʔ ⁶	"ทพบ, ปะทะ"
phra:ʔ ⁵	phra:ʔ ⁴	phra:ʔ ⁶	"พระ"

ข้อสังเกต พยัญชนะท้าย /-ʔ/ ในภาษาไทยกลันตัน ไทบุรีและปะลิส

จะปรากฏหลังสระเสียงยาวเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม /-ʔ/ ในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่น จะเกิดเฉพาะคำที่ตามระบบการเขียนในภาษาไทยมาตรฐาน เป็นคำที่ประสมด้วยสระเสียงสั้น และไม่มีตัวสะกด เช่น พระ, กะ, ตี, แกะ, แพะ, เคอะ เป็นต้น

๒. เสียงนาสิก มี ๓ หน่วยคือ /-m, -n, -ŋ/ หน่วยเสียงดังกล่าวนี้มีฐานที่เกิดแตกต่างกัน แต่มีคุณสมบัติของเสียงตรงกันดังนี้

๒.๑ /-m/ เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง ก้อง ตัวอย่างเช่น

กลันตัน	ไทบุรี	ปะลิส	
ram ⁵	ram ⁵	ram ⁵	"รำ"
lom ⁵	lom ⁵	lom ⁵	"ลม"

๒.๒ /-n/ เกิด ที่ปุ่มเหงือก ก้อง ตัวอย่าง เช่น

กลันตัน	โทรบุรี	ปะลิส	
ba:n ³	ba:n ⁴	ba:n ⁴	"บ้าน"
din ⁴	din ³	din ³	"ดิน"

๒.๓ /-ŋ/ เกิดที่เพดานอ่อน ก้อง ตัวอย่าง เช่น

กลันตัน	โทรบุรี	ปะลิส	
daŋ ⁴	daŋ ³	daŋ ³	"ดั่ง"
loŋ ⁵	loŋ ⁵	loŋ ⁵	"ลง"

๓. เสียงกึ่งสระ มี ๒ หน่วยคือ /-w, -j/ หน่วยเสียงทั้งสองนี้มีฐานที่เกิดแตกต่างกัน แต่มีคุณสมบัติของเสียงตรงกัน ดังนี้

๓.๑ /-w/ เกิดที่ริมฝีปากทั้งสอง และที่เพดานอ่อนพร้อมกัน ก้อง ตัวอย่าง เช่น

กลันตัน	โทรบุรี	ปะลิส	
da:w ⁴	da:w ³	da:w ³	"ดาว"
re:w ⁵	re:w ⁵	re:w ⁵	"เร็ว"

๓.๒ /-j/ เกิดที่เพดานแข็ง ก้อง ตัวอย่าง เช่น

กลันตัน	โทรบุรี	ปะลิส	
ʔa:j ⁴	ʔa:j ³	ʔa:j ³	"อาย"
ko:j ⁴	ko:j ³	ko:j ³	"โกย"

๖. เปรียบเทียบพยัญชนะระหว่างภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นกับภาษาถิ่นกรุงเทพฯ

ก. พยัญชนะต้นเดี่ยว

(๑) พยัญชนะต้นทุกเสียงในแต่ละภาษาตรงกัน ตัวอย่าง

	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ ^๑
p-	pi: ⁴	pi: ³	pi: ³	pi: ¹ "ปี"
	pa: ²	pa: ³	pa: ³	pa: ² "ป่า"
	pɔ:k ²	pɔ:k ⁴	pɔ:k ⁴	pɔ:k ² "ปก"
ph-	phɔ: ⁵	phɔ: ⁵	phɔ: ⁵	phɔ: ¹ "พอ"
	phi: ⁵	phi: ⁵	phi: ⁵	phi: ¹ "ผี"
	phak ⁶	phak ¹	phak ¹	phak ² "ผัก"
b-	ba: ²	ba: ³	ba: ³	ba: ² "บ้า"
	ba:n ³	ba:n ⁴	ba:n ⁴	ba:n ³ "บ้าน"
	bit ⁶	bit ³	bit ³	bit ² "ปิด"
t-	ta: ⁴	ta: ³	ta: ³	ta: ¹ "ตา"
	ti: ⁴	ti: ³	ti: ³	ti: ¹ "ตี"
	tit ⁶	tit ³	tit ³	tit ² "ติด"
th-	tha: ⁵	tha: ⁵	tha: ⁵	tha: ¹ "ท่า"
	thun ⁵	thun ⁵	thun ⁵	thun ¹ "ทุน"
	thɔ:ŋ ⁵	thɔ:ŋ ⁵	thɔ:ŋ ⁵	thɔ:ŋ ¹ "ทอง"

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สัญลักษณ์แทนหน่วยเสียงวรรณยุกต์ในภาษาไทยกรุงเทพฯ มีดังนี้

/1/	แทนเสียง สามัญ	/4/	แทนเสียง ตรี
/2/	แทนเสียง เอก	/5/	แทนเสียง จัตวา
/3/	แทนเสียง โท		

กลันตัน	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
d-	di: ⁴	di: ³	di: ³	di: ¹	"ดี"
	dam ⁴	dam ³	dam ³	dam ¹	"ดำ"
	da:n ³	da:n ⁴	da:n ⁴	da:n ³	"ตัน"
k-	ka: ⁴	ka: ³	ka: ³	ka: ¹	"กา"
	ku: ⁴	ku: ³	ku: ³	ku: ¹	"กู"
	kin ⁴	kin ³	kin ³	kin ¹	"กิน"
kh-	kha: ⁵	kha: ⁵	kha: ⁵	kha: ¹	"คา"
	khu: ⁵	khu: ⁵	khu: ⁵	khu: ¹	"คู"
	khat ⁶	khat ⁶	khat ⁷	khat ⁴	"คัต"
?-	?e:n ⁴	?e:n ³	?e:n ³	?e:n ¹	"เอน"
	?a:n ²	?a:n ³	?a:n ²	?a:n ²	"อาน"
	?ɔ:k ²	?ɔ:k ⁴	?ɔ:k ⁴	?ɔ:k ²	"ออก"
c-	con ⁴	con ³	con ³	con ¹	"จน"
	cu:ŋ ⁴	cu:ŋ ⁴	cu:ŋ ³	cu:ŋ ¹	"จุง"
	cat ⁶	cat ³	cat ³	cat ²	"จัต"
ch-	cha: ⁵	cha: ⁵	cha: ⁵	cha: ¹	"ชา"
	chi: ⁶	chi: ⁶	chi: ⁷	chi: ⁴	"ชี่"
	chom ⁵	chom ⁵	chom ⁵	chom ¹	"ชม"
s-	si: ¹	si: ¹	si: ¹	si: ⁵	"สี"
	sa:m ¹	sa:m ¹	sa:m ¹	sa:m ⁵	"สาม"
	sap ⁶	sap ⁶	sap ⁷	sap ⁴	"ซัพ"

	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
h-	ha: 1	ha: 1	ha: 1	ha: 5	"ทา"
	hen ¹	hen ¹	hen ¹	hen ⁵	"เห็น"
	hɔ:ŋ ³	hɔ:ŋ ²	hɔ:ŋ ²	hɔ:ŋ ³	"ห้อง"
m-	ma: 5	ma: 5	ma: 5	ma: 1	"มา"
	mi: 5	mi: 5	mi: 5	mi: 1	"มี"
	mɨ: 5	mɨ: 5	mɨ: 5	mɨ: 1	"มีอ"
n-	na: 5	na: 5	na: 5	na: 1	"นา"
	nam ⁵	nam ⁵	nam ⁵	nam ¹	"นำ"
	nu: 1	nu: 1	nu: 1	nu: 5	"หนู"
ŋ-	ŋa: 5	ŋa: 5	ŋa: 5	ŋa: 1	"งา"
	ŋu: 5	ŋu: 5	ŋu: 5	ŋu: 1	"ง"
	ŋw:n ⁵	ŋw:n ⁵	ŋw:n ⁵	ŋw:n ¹	"งอน"
l-	la: 5	la: 5	la: 5	la: 1	"ลา"
	loŋ ⁵	loŋ ⁵	loŋ ⁵	loŋ ¹	"ลง"
	lɔ:k ⁶	lɔ:k ⁴	lɔ:k ³	lɔ:k ³	"ลอก"
r-	ra: 5	ra: 5	ra: 5	ra: 1	"รา"
	ri: 5	ri: 5	ri: 5	ri: 1	"ริ"
	ru: 5	ru: 5	ru: 5	ru: 1	"รู"
w-	wa: 5	wa: 5	wa: 5	wa: 1	"วา"
	wi: 5	wi: 5	wi: 5	wi: 1	"วิ"
	wat ⁶	wat ⁶	wat ⁷	wat ⁴	"วัต"

	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
j-	ja:m ⁵	ja:m ⁵	ja:m ⁵	ja:m ¹	"ยาม"
	jim ⁷	jim ⁶	jim ⁷	jim ⁴	"ยิ้ม"
	jav:m ⁵	jav:m ⁵	jav:m ⁵	jav:m ¹	"ยอม"

(๒) พยัญชนะต้นในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นตรงกัน แต่ในภาษากงเทพฯ
แตกต่างกันไป
ตัวอย่าง

	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
g - kh :	go:ʔ ⁶	go:ʔ ⁶	go:ʔ ⁷	khu:²	"ขู่" (มล. Ugut)
	gi:m ⁵	gi:m ⁵	gi:m ⁵	khi:m ¹	"คีม" ^๑
	sa:⁵ go:⁵	sa:⁵ gu:⁵	sa:⁵ gu:⁵	sa:⁵ khu:¹	"สาธุ"
g - ŋ :	gan ⁵	gan ⁵	gan ⁵	ŋan ¹	"เงิน" (แร่เงิน)
	gum ⁷	gum ⁶	gum ⁷	ŋum ⁴	"งุ่ม"
	gav:⁵	gav:⁵	gav:⁵	ŋav:⁵	"เงย"
ʔ - ʔ :	ʔu:t ²	ʔu:t ⁴	ʔu:t ⁴	ʔu:t ²	"อุฐ"
	ʔi:n ²	ʔi:n ³	ʔi:n ³	ʔi:n ²	"อัน"
	ʔiv:k ²	ʔiv:k ⁴	ʔiv:k ⁴	ʔiv:k ²	"นกออก"
	ʔiaʔ ²	ʔiaʔ ⁴	ʔiaʔ ⁴	ʔiat ²	"เหยียด (เล็ก)"

^๑"คีม" (เครื่องมือชนิดหนึ่งมีขาค้นยกรรไกร และมีปากสำหรับคีบของต่างมือ ทำด้วยเหล็กเป็นต้น) คำนี้ปรากฏว่าในภาษา Palaung ออกเสียงว่า gim (ดู Fang-Kuei Li, A Handbook of Comparative Tai, p. 201.)

	กลันตัน	โทรนุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
กั - j :	ña: 3	ña: 2	ña: 2	ja: 3	"หญ่า"
	ña+a 6	ña+a 2	ña+a 2	ja+a 2	"เหยื่อ"
	ña:m 1	ña:m 1	ña:m 1	ja:m 1	"ยาม, ช่วงเวลา"
	ña:p 2	ña:p 1	ña:p 2	ja:p 2	"หยาน"
	ña: 5	ña: 5	ña: 5	ja: 2	"อย่า"
จ - j :	ɟja: 4	ɟja: 3	ɟja: 3	ja: 1	"ยารักษาโรค"
	ɟja:ŋ 4	ɟja:ŋ 3	ɟja:ŋ 3	ja:ŋ 1	"ยางพารา"
	ɟjɔ:n 2	ɟjɔ:n 3	ɟjɔ:n 3	jɔ:n 2	"หย่อน"
	ɟjɔ:k 2	ɟjɔ:k 4	ɟjɔ:k 4	jɔ:k 2	"หยอก"
	ɟjɨ:n 4	ɟjɨ:n 3	ɟjɨ:n 3	jɨ:n 1	"ยื่น"
	ɟjen 4	ɟjen 3	ɟjen 3	jen 1	"ยื่น"
จ - j :	ɟi:m 4	ɟi:m 3	ɟi:m 3	jɨ:m 1	"ยืม"

(๓) พยัญชนะต้นในภาษาถิ่นที่วิจัยทั้ง ๓ ถิ่นตรงกัน แต่ในภาษากรุงเทพฯ

ไม่มี

ตัวอย่าง

กลันตัน	โทรนุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
dhuk 6	dhuk 6	dhuk 7	-	"นกขีดหนึ่ง"
dho:ŋ 5	dho:ŋ 5	dho:ŋ 5	-	"ขนาง" (เครื่องมือช้อนกุ้ง ปลา)
gom 5	gom 5	gom 5	-	"ดงหม้อข้าว" (เอาหม้อข้าวที่ เข็ดน้ำแล้วขึ้นตั้งไฟ เพื่อให้ระอุ)

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
gɛ:ʔ ⁶	gɛ:ʔ ⁴	gɛ:ʔ ⁶	-	"เหมือง"
gɔŋ ⁵	gɔŋ ⁵	gɔŋ ⁵	-	"ข้าวโพด"

(มล. jagong)

(๔) พยัญชนะต้นในภาษากรุงเทพฯ กลันตันและปะลิส ตรงกัน แต่ในภาษา
ไทรบุรีแตกต่างออกไป

	กรุงเทพฯ	กลันตัน	ปะลิส	ไทรบุรี	
kh-k ^๑ :	kha: ⁵	kha: ¹	kha: ¹	ka: ¹	"ชา"
	kha: ²	kha: ²	kha: ¹	ka: ¹	"ช่า"
	kha: ³	kha: ³	kha: ²	ka: ²	"ช้ำ"
	kha:t ²	kha:t ²	kha:t ²	ka:t ¹	"ชาด"
	khat ²	khat ⁶	khat ¹	kat ¹	"ชัด"
	khut ²	khut ⁶	khut ¹	kut ¹	"ชุด"
	khuan ²	khuan ²	khuan ¹	kuan ¹	"ช่วน"

(๕) พยัญชนะต้นในภาษากรุงเทพฯ ไทรบุรี และปะลิส ตรงกัน แต่ในภาษา
กลันตันแตกต่างออกไป

	กรุงเทพฯ	ไทรบุรี	ปะลิส	กลันตัน	
c-กั :	cu:p ²	cu:p ⁴	cu:p ⁴	กั:p ²	"จูบ"
w-กัว :	wa:w ³	wa:w ⁴	wa:w ⁶	กัว:w ⁶	"ว่าว"

เกิดเฉพาะในพยางค์หรือคำที่มี <ข> เป็นพยัญชนะต้นตามระบบการเขียนใน
ภาษาไทยมาตรฐานเท่านั้น

(๖) พยัญชนะต้นในภาษากrung เทพา และกลันตันตรงกัน ส่วนภาษาไทรบุรีตรงกับ
ภาษาปะลิส และต่างออกไปจาก ๒ ถิ่นแรก

	กรุงเทพา	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
f-khw:					
	fi: ⁵	fi: ¹	khwi: ¹	khwi: ¹	"ฝ"
	fa: ⁵	fa: ¹	khwa: ¹	khwa: ¹	"ฝา"
	faj ¹	faj ⁵	khwanj ⁵	khwanj ⁵	"ฝง"
	fa:ŋ ¹	fa:ŋ ⁵	khwa:ŋ ⁵	khwa:ŋ ⁵	"ฝาง"
	f+:n ¹	f+:n ⁵	khw+:n ⁵	khw+:n ⁵	"ฝิน"
f-kh:					
	f+:n ⁵	f+:n ¹	kh+:n ¹	kh+:n ¹	"ฝิน"
	fon ⁵	fon ¹	khon ¹	khon ¹	"ฝน"
r-j :					
	riak ³	riak ⁶	jiak ⁴	jiak ⁶	"เรียก"

(๗) พยัญชนะต้นในภาษากrung เทพา แตกต่างจากกลันตัน และแตกต่างจาก
อีก ๒ ถิ่นคือไทรบุรีกับปะลิส ซึ่งตรงกัน

	กรุงเทพา	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
ph-f-khw:					
	phinj ⁵	fi:ŋ ¹	khwi:ŋ ¹	khwi:ŋ ¹	"ฝิง"
	phia ²	f+a ²	khwia ¹	khw+a ¹	"ฝื่อ"

ข. พยัญชนะประสม

(๑) พยัญชนะประสมทุกแบบในแต่ละภาษาตรงกัน

	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพา	
tr-					
	tra: ⁴	tra: ³	tra: ³	tra: ¹	"ตรา"
	troŋ ⁴	troŋ ³	troŋ ³	troŋ ¹	"ตรง"

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
tri+ŋ ⁴	tri+ŋ ³	tri+ŋ ³	tri+ŋ ¹	"ตริ่ง"
truan ⁴	truan ³	truan ³	truan ¹	"ตรวน"
tri: ⁴	tri: ³	tri: ³	tri: ⁴	"ตริ"

kw- :

kwa: ⁴	kwa: ³	kwa: ³	kwa: ¹	"กวา" (แดงกวา)
kwɛ:ŋ ²	kwɛ:ŋ ³	kwɛ:ŋ ³	kwɛ:ŋ ²	"แกว่ง"
kwa:ŋ ⁴	kwa:ŋ ³	kwa:ŋ ³	kwa:ŋ ¹	"กวาง"
kwa:ŋ ³	kwa:ŋ ⁴	kwa:ŋ ⁴	kwa:ŋ ³	"กว้าง"
kwa:t ²	kwa:t ⁴	kwa:t ⁴	kwa:t ²	"กวาด"

khw- :

khwan ⁵	khwan ⁵	khwan ⁵	khwan ¹	"ควัน"
khwa:m ⁵	khwa:m ⁵	khwa:m ⁵	khwa:m ¹	"ความ"
khwa:j ⁵	khwa:j ⁵	khwa:j ⁵	khwa:j ¹	"ควาย"
khwa: ⁷	khwa: ⁶	khwa: ⁶	khwa: ⁴	"ควัว"
khwa:n ¹	khwa:n ¹	khwa:n ¹	khwa:n ⁵	"ชวาน"

(๒) พยัญชนะประสมในภาษากรุงเทพฯ กลันตัน และปะลิส ตรงกัน แต่ใน

ภาษาไทรบุรีแตกต่างกันไป

pl-pr :	กรุงเทพฯ	กลันตัน	ปะลิส	ไทรบุรี	
	pla: ¹	pla: ⁴	pla: ³	pra:3	"ปลา"
	plɛ: ¹	plɛ: ⁴	plɛ: ³	prɛ: ³	"แปล"
	plɔŋ ¹	plɔŋ ⁴	plɔŋ ³	proŋ ³	"ปลง"
	plin ³	plin ³	plin ⁴	prin ⁴	"ปลิ้น"
	pluk ²	pluk ⁶	pluk ³	pruk ³	"ปลุก"

	กรุงเทพฯ	กลันตัน	ปะลิส	ไทรบุรี	
phl-phr :					
	phlu: ¹	phlu: ⁵	phlu: ⁵	phru: ⁵	"พลู"
	phlik ⁴	phlik ⁶	phlik ⁷	phrik ⁶	"พลิก"
	phla:j ¹	phla:j ⁵	phla:j ⁵	phra:j ⁵	"พลาย"
	phla:t ³	phla:t ⁶	phla:t ⁶	phra:t ⁴	"พลาด"
KL - KY					
	kla:k ²	kla:k ²	kla:k ⁴	kra:k ⁴	"กลาข"
	klaj ¹	klaj ⁴	klaj ³	kraj ³	"ไกล"
	klɔ:ŋ ¹	klɔ:ŋ ⁴	klɔ:ŋ ³	krɔ:ŋ ³	"กลอง"
	klɛ:ŋ ³	klɛ:ŋ ³	klɛ:ŋ ⁴	krɛ:ŋ ⁴	"แกล้ง"
khl-khr:					
	khlan ⁵	khlan ¹	khlan ¹	khraŋ ¹	"ขล้ง"
	khlan ¹	khlan ⁵	khlan ⁵	khraŋ ⁵	"คล้ง"
	khla:j ¹	khla:j ⁵	khla:j ⁵	khra:j ⁵	"คลาย"
	khɔ:n ¹	khɔ:n ⁵	khɔ:n ⁵	khra:n ⁵	"คลอน"
	khlum ¹	khlum ⁵	khlum ⁵	khrum ⁵	"คจุม"

(๓) พยัญชนะประสมในภาษากทม. ไทรบุรี และปะลิสตรงกัน แต่ในภาษากลันตันแตกต่างออกไป

	กรุงเทพฯ	ไทรบุรี	ปะลิส	กลันตัน	
pr-pl:					
	pra:ŋ ¹	pra:ŋ ³	pra:ŋ ³	pla:ŋ ⁴	"ปราง"
	prɪŋ ¹	prɪŋ ³	prɪŋ ³	plɪŋ ⁴	"ปริง"
	proŋ ¹	proŋ ³	proŋ ³	ploŋ ⁴	"ปรง"
	pruŋ ¹	pruŋ ³	pruŋ ³	pluŋ ⁴	"ปรุง"
	prok ²	prɔ:k ³	prɔ:k ³	plɔ:k ⁶	"ปรก"

	กรุงเทพฯ	ไทรบุรี	ปะลิส	กสันตัน	
phr-phl:					
	phra? ⁴	phra:? ⁴	phra:? ⁶	phla:? ⁶	"พระ"
	phrom ¹	phrom ⁵	phrom ⁵	phlom ⁶	"พรหม"
	phra: ⁴	phra: ⁶	phra: ⁷	phla: ⁷	"พรา"
	phrik ⁴	phrik ⁶	phrik ⁷	phlik ⁶	"พริก"
kr-kl:					
	kron ¹	kron ³	kron ³	klon ⁴	"กรน"
	kron ¹	kron ³	kron ³	kloŋ ⁴	"กรง"
	kra:m ¹	kra:m ³	kra:m ³	kla:m ⁴	"กราม"
	kra:p ²	kra:p ⁴	kra:p ⁴	kla:p ²	"กราบ"
	krim ¹	krim ³	krim ³	klim ⁴	"กริม"
khr-khl:					
	khrɛ:ŋ ¹	khrɛ:ŋ ⁵	khrɛ:ŋ ⁵	khlɛ:ŋ ⁵	"แครง"
	khru: ¹	khru: ⁵	khru: ⁵	khlu: ⁵	"ครู"
	khro:ŋ ¹	khro:ŋ ¹	khro:ŋ ¹	khlo:ŋ ⁵	"โครง"
	khra:p ³	khra:p ⁴	khra:p ⁶	khla:p ⁶	"คราบ"
	khr+iŋ ³	khr+iŋ ⁴	khr+iŋ ⁶	khl+iŋ ⁶	"คริ่ง"

(๔) พยัญชนะประสมในภาษากสันตันและปะลิสตรงกัน แตกต่างจากพยัญชนะประสม

ในภาษาไทรบุรี และแตกต่างจากภาษากรุงเทพฯ ซึ่งเป็นพยัญชนะเดี่ยว

	กสันตัน	ปะลิส	ไทรบุรี	กรุงเทพฯ	
ml-mr-1:					
	ml+i ⁶	mlɛ:n ⁶	mrɛ:n ⁴	l+i:n ³	"สิ้น"
	mla: ⁷	mla: ⁷	mra: ⁶	la: ⁴	"ล้า"
	mlɛ:p ⁶	mlɛ:p ⁶	mrɛ:p ⁴	lɛ:p ³	"แลบ"

	กลันตัน	ปะลิส	ไทรบุรี	กรุงเทพฯ	
ml-mr-m:					
	mliak ⁶	mliak ⁶	mr+ak ⁴	m+ak ³	"เมือก"
	ml+aj ⁶	ml+aj ⁶	mr+aj ⁴	m+aj ³	"เมื่อย"

(๕) พยัญชนะประสม ในภาษากลันตันแตกต่างจากพยัญชนะประสมในภาษาไทรบุรีและปะลิสซึ่งตรงกัน ส่วนภาษากรุงเทพฯ ไม่มีเสียงนี้

	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
ml-mr- -					
	mla:p ²	mra:p ¹	mra:p ²	-	"กำราบ"
	mlap ⁶	mrp ¹	mrp ¹	-	"สำหรับ"
	mle:ʔ ⁶	mre:ʔ ⁴	mre:ʔ ⁶	-	"มะลิ"

(๖) พยัญชนะประสมในภาษากรุงเทพฯ และปะลิส ตรงกัน แตกต่างจากภาษากลันตันและไทรบุรี ซึ่งเป็นพยัญชนะเดี่ยวและตรงกัน

	กรุงเทพฯ	ปะลิส	กลันตัน	ไทรบุรี	
kr-kh					
	kri:t ²	kri:t ⁴	khi:t ²	khi:t ¹	"กริด"

(๗) พยัญชนะประสมในภาษากรุงเทพฯ แตกต่างจากพยัญชนะประสมในภาษากลันตัน แตกต่างจากภาษาไทรบุรีและปะลิส ซึ่งเป็นพยัญชนะเดี่ยวและตรงกัน

	กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
kw-khw-w:					
	kwak ²	kwak ⁶	wak ⁶	wak ⁷	"นกกวัก"

(๘) พยัญชนะประสมในภาษาไทรบุรี แตกต่างจากพยัญชนะประสมในภาษาปะลิส แตกต่างจากภาษากลันตันและกรุงเทพฯ ซึ่งเป็นพยัญชนะเดี่ยวและแตกต่างกัน

	ไทรบุรี	ปะลิส	กลันตัน	กรุงเทพฯ	
mr-ml-m-l:					
	mrɔ:n ⁵	mlɔ:n ⁵	m+ɔ:n ⁵	l+ɔ:m ¹	"ลม (ตา)"

ค. พยัญชนะท้าย

เสียงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยกลันตัน ไทรบุรี ปะลิส และกรุงเทพฯ ไม่มีข้อแตกต่างอย่างมีลักษณะที่สำคัญ กล่าวคือ เสียงพยัญชนะท้ายในแต่ละภาษาตรงกัน ยกเว้นบางลักษณะที่แตกต่างกัน แต่มีข้อยกเว้นน้อยมาก เช่น

(๑) พยัญชนะท้ายในภาษากลันตัน ไทรบุรี และปะลิสตรงกัน และแตกต่างจากพยัญชนะท้ายในภาษากรุงเทพฯ

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
-p	-p	-p	t	
fɛ:p ²	khwɛ:p ¹	khwɛ:p ²	fɛ:t ²	"แฝด"

(๒) พยัญชนะท้ายในภาษากลันตัน ไทรบุรีและปะลิส ตรงกัน แต่ในภาษากรุงเทพฯ ไม่มีพยัญชนะท้าย

กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	กรุงเทพฯ	
-j	-j	-j	-	
d+a ⁴ j	d+a ³ j	d+a ³ j	d+a ²	"มะเตือ"

(๓) พยัญชนะท้ายในภาษากรุงเทพฯและกลันตัน ตรงกัน ส่วนภาษาไทรบุรีตรงกับภาษาปะลิส และแตกต่างออกไปจาก ๒ ถิ่นแรก

กรุงเทพฯ	กลันตัน	ไทรบุรี	ปะลิส	
-n	-n	-ŋ	-ŋ	
phen ¹	phen ⁵	pheŋ ⁵	pheŋ ⁵	"เพ็ญ"
-ŋ	-ŋ	-k	-k	
khaje:ŋ ²	kh+je:ŋ ⁶	je:k ¹	je:k ²	"เขย่ง"

(๔) พยัญชนะท้ายในภาษากรุงเทพฯ และปะลิสตรงกับ ส่วนภาษากลันตัน
ตรงกับภาษาไทรบุรี และแตกต่างออกไปจาก ๒ ที่นแรก

กรุงเทพฯ	ปะลิส	กลันตัน	ไทรบุรี	
-ʔ	-ʔ	-ŋ	-ŋ	
phuʔ ⁴	phu:ʔ ⁶	phuŋ ⁶	phuŋ ⁴	"(น้ำ)พุ"

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย